

EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE 20/2005 rd

Statsrådets utredning med anledning av Europaparlamentets och rådets förslag om upprättande av ett ramprogram för konkurrenskraft och innovation (2007—2013)

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet skickade den 10 juni 2005 statsrådets utredning med anledning av Europaparlamentets och rådets förslag om upprättande av ett ramprogram för konkurrenskraft och innovation (2007—2013) (E 40/2005 rd) till ekonomiutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Kimmo Hyrsky, handels- och industriministeriet

- finanssekreterare Meri Obstbaum, finansministeriet
- överdirektör Harri Cavén, kommunikationsministeriet
- överinspektör Merja Saarnilehto, miljöministeriet
- ledande expert Hannele Pohjola, Finlands näringsliv
- direktör Petri Peltonen, Teknologiska utvecklingscentralen
- professor Markku Maula, Tekniska högskolan.

UTREDNINGEN

Ramprogrammet (Framework Programme for Competitiveness and Innovation, CIP) har som mål att förbättra unionens konkurrenskraft och åstadkomma hållbar tillväxt genom att upprätta en innovativ, produktiv, miljömedveten och resurseffektiv strategi. Insatserna i programmet har följande överordnade syften:

- 1) Att utveckla företagens konkurrenskraft, i synnerhet när det gäller små och medelstora företag
- 2) Att främja innovation, däribland miljöinnovation

- 3) Att påskynda utvecklingen av ett konkurrenskraftigt och innovativt informationssamhälle för alla

- 4) Att främja dels energieffektivitet, dels nya och förnybara energikällor i alla sektorer, däribland transportsektorn.

I ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation ska utöver ett flerårigt program för företag och företagare (Multi-Annual Programme for Enterprise and Entrepreneurship, MAP) också tas in

— ett program för åtgärder på energiområdet (Intelligent energi-Europa)

- det finansiella instrumentet för miljön (Life)
- IKT-programmen Modinis, eContent och eTen
- en del innovationsavsnitt ur ramprogrammet för forskning och teknik.

Ramprogrammet består av tre underordnade program eller pelare:

- 1) Programmet för entreprenörskap och innovation (Entrepreneurship and Innovation Programme)
- 2) ICT-stödprogrammet (ICT Policy Support Programme)
- 3) Intelligent energi-Europa (Intelligent Energy-Europa Programme).

Det finns ett flertal verktyg för att genomföra ramprogrammet som direkt eller indirekt administreras av kommissionen, typ politiska åtgärder, projekt för tekniköverföring och spridning av ny teknik, gemenskapens finansieringsinstrument som förvaltas av Europeiska investeringsfonden, förstärkta nätverk av olika slag samt spridning av kunskap, erfarenhet och bästa praxis.

Finansieringsinstrumenten tar upp största delen av budgeten. Resten går till att genomföra olika slag av projekt (kartläggning av bästa metoder och spridning av resultat, demonstrationer, undersökningar, konferenser o. likn.) och till att bygga upp nätverk. Politiken och de politiska prioriteringarna läggs upp utifrån resultaten av arbetet och kommissionens periodiska konkurrenskraftsdokument.

I programutkastet föreslås ett genomförandeorgan (Executive Agency) för att förvalta programmet. Det ska i första hand planera och förvalta projekt och genomföra olika processer tekniskt. Kommissionen ska fortfarande svara för de politiska strategierna.

I programmet integreras flera av unionens existerande program för att främja konkurrenskraft, entreprenörskap och innovation eller delar av dem samt vissa nya projekt. Programmet är sjuårigt och den totala finansieringen beräknas uppgå till 4 212,60 miljoner euro, varav 2 631 miljoner euro avsätts för programmet för entreprenörskap och innovation (EIP), 801,6 miljo-

ner euro för ICT-programmet och 780 miljoner euro för energiprogrammet.

Regeringens ståndpunkt

Regeringen ser i princip positivt på kommissionens förslag till ett nytt ramprogram för konkurrenskraft och innovation. Det finns en del utestående frågor i förslaget som det inte går att ta närmare ställning till förrän innehållet behandlas i större detalj, vilket kommer att ske i konkurrenskraftsrådets arbetsgrupp för konkurrenskraft och tillväxt.

Programmets struktur

Regeringen ställer sig positivt till att vissa gemenskapsprogram och delar av dem slås ihop till ett enda program. Den är helt för att stödja miljöteknik och miljöinnovationer via CIP, liksom för att programmet Intelligent energi-Europa integreras och blir en av pelarna i programmet.

För tre av de program som ingår i CIP föreslås egna förvaltningskommittéer. Det gäller bara att se till att de tillämpar de övergripande målen lika. Det mervärde som programmet kan tillföra beror också på hur väl kommissionens generaldirektorat lyckas samarbeta om att genomföra de underordnade programmen. Att främja innovativt entreprenörskap bör gå som en röd tråd genom alla tre underordnade program.

För synergieffektens skull bör CIP och övriga gemenskapsprogram, typ det sjunde ramprogrammet för forskning, stå i en nära och naturlig dialog med varandra.

Programmets mål, verksamhetsfält och genomförandeinstrument

Regeringen anser att kommissionens integrerade strategi, ambitiösa måluppställning och föresats att samordna olika slag av konkurrenskraftsfrämjande åtgärder träffar rätt. Det är bra att man pekar på sambandet mellan innovation, miljöeffektivitet och konkurrenskraft. Tanken bakom ramprogrammet att undanröja överlappningar och ta ett horisontellt och samordnat grepp är också bra.

Det behövs verklig synergi och sammanhållning mellan ramprogrammet för konkurrens-

kraft och övriga gemenskapsprogram. Programförslaget är ett bra initiativ i detta syfte.

Det tilltänkta genomförandeorganet för ramprogrammet bör tillföra insatserna för bättre konkurrenskraft och innovation ett mervärde. Programmet bör synliggöra att servicebranscherna är tänkta att vara den framtida källan till ekonomisk tillväxt i EU. Det behövs fler åtgärder i EU för att höja tjänsternas produktivitet och utveckla marknaden för tjänster.

Kommissionen och medlemsstaterna bör arbeta för att få små och medelstora företag att införa ny teknik för att förbättra produktiviteten och konkurrenskraften. En översyn av den europeiska tjänstesektorn med hjälp av innovationer inom teknik, tjänster och arbetsmetoder bör prioriteras i programmet.

När det gäller införande av miljöeffektiva innovationer och miljöteknik ser regeringen gärna att programmet får en tillräckligt ambitiös uppläggning ur miljösynvinkel.

I programmet integreras flera av EU:s existerande program för att främja konkurrenskraft, entreprenörskap och innovation eller delar av dem och en rad nya projekt. Därför är det på detta stadium svårt att bedöma hur mycket pengar

det behövs för programmet. Programmet är sjuårigt och den totala finansieringen beräknas uppgå till 4 212,60 miljoner euro, varav 2 631 miljoner euro avsätts för programmet för entreprenörskap och innovation (EIP), 801,6 miljoner euro för ICT-programmet och 780 miljoner euro för energiprogrammet.

En stor del av programbudgeten har vikts för att stärka de finansieringsinstrument för små och medelstora företag som Europeiska investeringsfonden förvaltar. En avsevärd del av denna finansiering går till att förstärka utbudet av riskkapital. Kommissionens förslag är än så länge rätt schematiskt och därför går det inte att få en särskilt exakt uppfattning om hur pengarna allokeras och om den föreslagna finansieringen är lämplig eller inte. Detaljerna framträder tydligare under behandlingen i arbetsgruppen för konkurrenskraft och tillväxt. Det är alltså bara preliminära ståndpunkter som kan formuleras nu.

När pengar avsätts för små och medelstora företag bör behoven i (innovativa) servicebranscher beaktas. Det bör också ses till att finansieringen räcker till för miljöinnovationer och för att utveckla och kommersialisera miljö- och energiteknik.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ekonomiutskottet anser i likhet med regeringen att utgångspunkterna för ramprogrammet är helt riktiga. Ambitionen att främja entreprenörskap och innovation är central för genomförandet av Lissabonstrategin och bör ses som en övergripande process där gemenskapens olika instrument utnyttjas samordnat för att undvika dubbelarbete och byråkrati.

Men ambitionen saknar i centrala delar en klar plan för hur den ska uppnås. Vid utfrågningen av sakkunniga i utskottet poängterades det att det måste skapas samordning och synergi mellan det 7:e ramprogrammet för forskning och CIP. Det är inte förnuftigt att differentiera mellan forskning, produktutveckling och kommersialisering av resultaten. Utskottet anser att de här

två bitarna som är absolut centrala för innovation bör ses som en helhet. Det behövs klarare samordning och den vägen ett effektivare utnyttjande av både CIP och det 7:e ramprogrammet för forskning.

Utskottet omfattar regeringens syn också på de särskilda prioriteringarna i programmet. Att nyttiggöra ny teknik i små och medelstora företag och att se över tjänstesektorn med hjälp av innovationer inom teknik, tjänster och arbetsmetoder bör ges högsta prioritet. Men det gäller tillika att se till att gemenskapsåtgärderna koncentreras på projekt med ett innehåll som klart går utöver de nationella resurserna och verksamhetsmodellerna. Det måste också nationella insatser till för att våra nationella aktörer ska ha

adekvata förutsättningar och resurser att utnyttja möjligheterna med CIP.

Utlåtande

Ekonomiutskottet anför

att utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt med prioriteringarna ovan.

Helsingfors den 28 september 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Jari Leppä /cent
medl. Arto Bryggare /sd
Klaus Hellberg /sd
Reijo Kallio /sd
Esko Kiviranta /cent
Martti Korhonen /vänst
Miapetra Kumpula-Natri /sd

Jere Lahti /saml
Klaus Pentti /cent
Antti Rantakangas /cent
Martin Saarikangas /saml
Sari Sarkomaa /saml
Juhani Sjöblom /saml
Oras Tynkkynen /gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Kulovesi.